

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky

Akademický rok: 2019/20

Destinace (země, město): Francie, Aix-en-Provence

Jméno, příjmení: Kateřina Malečková

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Aix-Marseille Université, UFR ALLSH, Département d'Etudes slaves <https://allsh.univ-amu.fr/departement-DES>

Popis pracoviště a zázemí na univerzitě

Česká lektorka působí na Filozofické fakultě univerzity Aix-Marseille (UFR ALLSH - *L'Unité de Formation et de Recherche Arts, Lettres, Langues et Sciences Humaines*), která se nachází v jihofrancouzském městě Aix-en-Provence. Místní univerzita, dříve nazývaná *Université de Provence*, je od roku od roku 2012 sloučena s univerzitou v Marseille, a tvoří tak největší univerzitní komplex ve Francii. Lektorát českého jazyka a literatury je zahrnut pod katedrou slovanských studií (*Département d'Etudes slaves*). Většina stálých vyučujících katedry jsou odborníky na ruský jazyk a literaturu, vedoucí katedry Charles Zarembo se věnuje především polské literatuře a slovanské lingvistice. Vlastní výuku slovanských jazyků (tedy výuku češtiny, polštiny, bulharštiny, srbštiny, chorvatštiny a ruštiny) zajišťují výhradně lektoři – rodilí mluvčí daných jazyků, kteří jsou zaměstnáváni na dobu určitou. V letošním akademickém roce výuku na katedře slovanských studií zajišťovalo 12 profesorů a lektorů. Pedagogičtí pracovníci se scházejí několikrát do roka na organizačních a pedagogických schůzkách, dále se účastníme celouniverzitních akcí, např. dnů otevřených dveří pro nové uchazeče o studium a úvodních schůzek se studenty na začátku akademického roku.

Lektoři slovanských jazyků sdílí sborovnu společně s germanisty, lektory angličtiny, japonštiny arabštiny a dalších jazyků. Lektorům slovanských jazyků je vyčleněn pouze jeden pracovní stůl

s počítačem a tiskárnou, na příruční knihovnu a učební pomůcky mnoho místa nezbyvá. Lektoři jsou tudíž nuceni své lekce připravovat spíše z domova nebo využít nedaleké univerzitní knihovny se studovnou, kde se nachází i mnohé české jazykovědné příručky, učebnice či česká beletrie. Na fakultě je možné kopírovat učební materiály, které připraví univerzitní kopírovací centrum na základě online zaslané žádosti. Mezi vybavení českého lektorátu patří pracovní notebook, tiskárna a laminovací přístroj, které byly pořízeny z finančních prostředků DZS.

Učebny, v nichž probíhá výuka češtiny, jsou většinou vybaveny dataprojektorem, reproduktory, k dispozici je připojení k internetu.

Výuka českého jazyka a reálií

a) Jazyková výuka

Češtinu není možno studovat oborově, je nabízena pouze jako povinně volitelný nebo volitelný předmět, a to ve třech úrovních:

Název kurzu	*Vstupní úroveň	*Výstupní úroveň	Počet studentů 2019/20
Initiation 1, 2 (začátečník)	-	A1/A2	17
Intermédiaire 1, 2 (mírně pokročilý)	A1/A2	A2/B1	4
Continuant 1, 2 (středně pokročilý)	A2/B1	B1/B2	4

**Vstupní i výstupní úrovně jsou orientační.*

Výuka českého jazyka probíhá jednou týdně, časová dotace lekce je 150 minut. Ještě před několika lety probíhala výuka slovanských jazyků 2x týdně, ovšem z ekonomických a organizačních důvodů došlo k redukci její časové dotace a frekvence. Výuka všech nepovinných či volitelných jazyků se z nařízení rektora univerzity odehrává až v podvečerních hodinách (16.30 h – 19 h). Problematickým se jeví i fakt, že studenti mohou každý semestr libovolně měnit volitelný/nepovinný jazyk. Pokud však během svého tříletého bakalářského studia vyčerpají všech šest modulů češtiny, nemohou v navazujícím magisterském studiu dále v češtině pokračovat (nelze si opakovaně zapsat stejný modul). Na kurzy češtiny docházeli v letošním roce většinou francouzští studenti bakalářských studijních programů, dvě studentky v rámci programu Erasmus+ a dvě studentky slovanského původu.

Poté, co se lektorka na začátku akademického seznámí s úrovní dané skupiny, sestaví učební plán. Studenti pracují primárně s českou učebnicí *Čeština expres 1, 2, 3* autorky Lídy Holé, s doplňujícími materiály z jiných učebnic (*Česká čítanka, Adaptovaná česká próza, New Step by step, Basic Czech, Communicative Czech* aj.) a s pracovními listy, které vytváří lektorka. Evaluace formou testů probíhá v průběhu celého semestru, na konci každého semestru studenti povinně skládají závěrečnou písemnou zkoušku.

Od března letošního akademického roku byla univerzita uzavřena kvůli sanitární krizi spojené s šířením koronaviru, a proto kurzy českého jazyka probíhaly pouze na dálku. Lektorka již od prvního semestru doplňovala prezenční kurzy různými materiály, které byly zpřístupněny studentům na univerzitní platformě Ametice. Tato platforma se ve druhém semestru stala stěžejním výukovým prostorem, studenti zde měli k dispozici komentované prezentace, výklad nové látky, interaktivní cvičení, krátká autorská videa a jiné materiály, sami byli také vyzváni k tvorbě příspěvků v češtině (např. natočit video nebo napsat krátký text na zadané téma). Kurzy probíhaly rovněž formou videokonferencí. Z rozhodnutí rektora univerzity nebyla účast na videokonferencích pro studenty povinná, stejně jako plnění úkolů a jiných aktivit, a to po celou dobu uzavření univerzity (do konce 2. semestru), ovšem studenti o společné videokonference projevovali zájem a byly pro něj motivací k dalšímu studiu.

Změny se dočkala i podoba závěrečné zkoušky – studenti neměli možnost skládat písemnou zkoušku prezenčně, a proto vyučující uzavřeli semestr průměrem získaných známek před uzavřením univerzity, pokud ovšem měli dostatečné podklady pro hodnocení. Do tohoto průměru bylo možno započíst i známky získané během distanční výuky, pokud tyto byly vyšší než 10/20. Další variantou závěrečné zkoušky byla distanční forma: zadání zkoušky bylo vyvěšeno v ranních hodinách daného dne na platformě Ametice a studenti měli 8 hodin na její vypracování.

b) Výuka českých reálií

Česká lektorka také vede kurz o českých reáliích (*Civilisation tchèque*) s časovou dotací 3 hodiny týdně a přednášky o vývoji českých dějin po r. 1989 v rámci kurzu Historie postkomunistických zemí (*Histoire des pays post-communistes*) s časovou dotací 3 hodiny týdně. Tento přednáškový cyklus, na kterém se podílejí jednotliví vyučující katedry slovanských studií, si klade za cíl projít historii jednotlivých zemí bývalého východního bloku po r. 1989. Česká lektorka tedy zajišťovala dvě přednášky o porevolučním vývoji v České republice. V obou semestrech také realizovala přednášku v rámci předmětu Metody univerzitní práce (*Méthodes*

du travail universitaire). Všechny přednášky jsou vedeny ve francouzském jazyce. Zápis na tyto předměty je otevřen všem studentům univerzity v bakalářském i magisterském studijním programu.

Název kurzu	Počet studentů
<i>Civilisation tchèque</i> (České reálie)	5
<i>Histoire des pays post-communistes</i> (Dějiny postkomunistických zemí)	16
<i>Méthodes du travail universitaire</i> (Metody univerzitní práce)	12

Doplňující aktivity související se šířením povědomí o českém kulturním dědictví v zahraničí

Coby lektorka českého jazyka vyslaná v rámci programu *Podpory českého kulturního dědictví v zahraničí* jsem se v akademickém roce 2019/20 aktivně zapojovala do kulturního života české komunity na jihu Francie, podílela se na celouniverzitních akcích a organizovala české kulturně-vzdělávací akce.

Ve spolupráci s krajanským spolkem *Amitié franco-tchèque* jsem pravidelně vedla výuku v české krajanské škole v Aix-en-Provence, která se koná jednou měsíčně. Během sobotních odpolední se setkávají děti a rodiče z českých nebo francouzsko-českých rodin žijících na jihu Francie. Na programu je prohlubování znalostí češtiny, české kultury a reálií. S krajanským spolkem jsem také reprezentovala Českou republiku na Evropském dni jazyků (9/2019) na radnici v Aix-en-Provence. S ředitelkou asociace Věrou Fichant jsme spoluorganizovaly konferenci na téma 30 let od sametové revoluce v Československu. Naše pozvání přijal bývalý český velvyslanec Petr Drulák, který svůj příspěvek přednesl nejprve na radnici v nedalekém městečku Meyrargues (partnerské město Jimramova) a následně na vernisáži výstavy věnované sametové revoluci, která byla instalována v univerzitní knihovně.

Pád železné opony jsme si na univerzitě připomněli nejen zmiňovanou výstavou autentických revolučních fotografií expozice *1989 očima fotografů*, ale i následným setkáním se spisovatelkami Lenkou Horňákovou-Civade a Anne Delaflotte Mehdevi, jež v autorském čtení představily francouzskému publiku svoji knihu korespondence *Praha-Paříž: do vlastních rukou* (*Entre Seine et Vltava: une amitié épistolaire*) a diskutovaly se studenty o revolučním a postrevolučním období na základě svých prožitků a zkušeností.

Vyvrcholením cyklu akcí o sametové revoluci, a zároveň poslední realizovanou akcí v tomto akademickém roce před uzavřením univerzity, byla dvoudenní mezinárodní konference *Europe centrale: 30 ans après la fin du rideau de fer (Střední Evropa: 30 let po pádu železné opony)*. Projekt, který jsem iniciovala a připravila spolu s rakouskou kolegyní Katharinou Jechsmayr, byl přijat a získal finanční podporu katedry, výzkumné laboratoře LEA Echanges a dalších institucí, a tak mohl být 6.–7. února 2020 realizován. Cílem této konference bylo zmapování porevolučního vývoje v Evropě prizmatem pozvaných osobností. Zazněly na něm přednášky na téma historie, kultury, literatury i pedagogiky. Záštitu nad konferencí převzalo České a Rakouské velvyslanectví ve Francii, jejichž čelní představitelé konferenci také zahájili. Mezi čtrnácti pozvanými přednášejícími byli nejen profesori z místní univerzity, ale také profesor bohemistiky Xavier Galmiche a historik Alain Soubigou z pařížské Sorbonny, ředitel Institutu politických studií v Dijonu Lukáš Macek, politolog Jacques Rupnik, ředitel Českého centra v Paříži, historik Jiří Hnilica a další přednášející z Německa, Norska, Rakouska i České republiky (Dagmar Vobecká). Sborník textů z konference bude zpracován v následujícím roce. V průběhu 1. semestru také probíhala již tradiční promítání slovanských filmů v rámci filmového klubu *Ciné-club slave*, jehož činnost jsem koordinovala. V rámci celouniverzitního filmového klubu byl promítnut i dokument *Prague – le mois de la liberté (Praha – měsíc svobody)*, po němž následovala diskuse s diváky a pozvanými hosty. V průběhu celého akademického roku jsem také působila jako tutor českého jazyka v rámci univerzitního vzdělávacího jazykového centra CFAL. Poskytovala jsem konzultace týkající se českého jazyka, ale někteří studenti přicházeli i s dotazy ohledně možnosti studia či stáží v České republice.

Spolupráce s krajskými spolky a českými kulturními a diplomatickými institucemi

Při organizaci mimovýukových aktivit jsem úspěšně spolupracovala s univerzitní knihovnou při realizaci výstavy a autorského čtení, s Českým velvyslanectvím v Paříži, s Českým centrem v Paříži, s Českým honorárním konzulátem v Marseille, s krajským spolkem *Amitié franco-tchèque*, s Evropským domem a s univerzitní vědeckou laboratoří LEA ECHANGES, která spolufinancovala výše zmiňovanou konferenci.